

„Az állam fontos kötelessége, hogy a kutatás számára teljes szabadságot biztosítson“

Dr. Raoul Anthony professzor előadása Szegeden

(A Délmagyarország munkatársától.) Dr. Raoul Anthony, a kiváló francia tudós a csütörtöki napot is Szegeden töltötte. Délután a bőrgyógyászati klinika előadótermében orvostanhallgatók részére tartott nagy figyelemmel kísért értékes szakelőadást. Délután fél 6 órakor a Ferenc József Tudományegyetem Barátai Egyesületének orvosi szakosztálya és az Orvosszövetség szegedi osztagja rendezett előadást a központi egyetemen. Anthony professzor „A tanítás és kutatás viszonya a felsőoktatásban“ címmel tartott előadást. A párisi professzor értékes francia nyelvű előadását a rendkívül nagyszámúan egybegyűlt közönség előtt, dr. Kiss Ferenc egyetemi tanár tolmácsolta magyarul.

— Nem az olyan kutatásokról akarok szólni — kezdte előadását R. Anthony —, amelyeknek azonnal gyakorlati hasznuk is van, hanem az igazi érdeklődési kutatás természetéről, megszervezéséről és a tanításhoz való viszonyáról szólok. Az igazi tudományos kutatás fontossága olyan nagy, hogy ahol ez megszűnik, ott az egész kultúra veszélybe kerül. Ezért egyetlen kultúrország sem mondhat le ilyen kutatás fenntartásáról. Ez nem jelenti azt, hogy az állam ebből monopóliumot csináljon, sőt az állam fontos kötelessége, hogy az igazi kutatás számára teljes szabadságot biztosítson. Az igazi kutató intézetnek függetlennek kell lenni a tanító intézetektől. Utóbbiakat az előbbieknél kell ellátni a tanítandó anyaggal. Sok államban ezen két feladatot az egyetemek látják el egy-

szerre, de ez a kettősség vagy a tanításnak, vagy a kutatásnak válik kárára. Ezért az utóbbi időben az államok e kettőt sok helyen elválasztották egymástól. Franciaországban ezen feladatokat a következő intézmények végzik: az egyetemek, amelyek lényegükben nem különböznek más országok egyetemeitől, a felső oktatással foglalkoznak. Van azonban kutatóintézmények, ezeket egyetemfeletti intézményeknek nevezhetnénk. Az is gyakran előfordul, hogy egy-egy megüresedett tanszéket megfelelő kutató híján nem töltenek be hosszú ideig, hanem ennek dotációját más szakmára fordítják.

A vezetésem alatt álló összehasonlító anatómiai intézetben például Cuvier halálakor 15 ezer, kinevezésemkor, 1922-ben negyvenezer, most pedig ötvenezer készítmény áll a kutató rendelkezésére, melyen magyar kutatók is sikeresen dolgoztak. Egyik kutató intézetünk a College de France négyszáz éves. Itt bölcsészeti és természettudományi tanszékek vannak. Másik nevezetes intézményünkben 25 tanszéken folyik a kutató munka. Van egy felsőoktatási iskolánk is, amely egy bizottság kezében van. A bizottság évről-évre újra osztja fel a rendelkezésre álló összeget a kutató személyi körülményei kutatásai tárgyának természetére és eredményeire szerint. Most újból fenyeget bennünket az a veszély, — fejezte be előadását Anthony —, hogy egyesítik a kutató és tanító intézményeinket. De kormányunk mindmáig belátta azt, hogy a kétféle intézmény önállósága teljesen jogosult.

Az előadás végeztével a közönség rendkívül melegen és hosszantartóan ünnepelte dr. Raoul Anthony professzort, aki ezután szegedi benyomásairól nyilatkozott a Délmagyarország munkatársának.

— Sokat hallottam már Szegedről a magyar kollégáimtól, de nem is hittem volna, hogy ilyen modern, forgalmas város, — mondotta a professzor. Mondhatom, a legjobb benyomásokat szereztem Szegeden, az antropológiai tanulmányok is kielégítettek. Hódmezővásárhelyről is ugyanezt mondhatom, ott igen szép alföldi magyar típust ismertem meg.

A Dóm-téren is járt Anthony professzor és a Pantheon szobrát is végignézte.

— Bámulatraméltó — mondotta —, hogy Szeged mennyire őrzi magyariai emlékét. Gyönyörű ez a szoborgyűjtemény. Felismertem a Pantheonban Mátyás király szobrát, akiről sokat olvastam és Nagy Lajos szobrát is. Nagy Lajos francia eredetű volt, ismerjük a történetét, tudom, hogy nagyra tette Magyarországot. Lenyűgözően szép a templom és a Dóm-tér.

— Rendkívül modern felszerelésűek a szegedi egyetemi klinikák — folytatta a professzor — és meglepő, hogy milyen nagyértékű kutatómunkát folytatnak a tanárok. Hosszasabban tárgyaltam Szentgyörgyi professzorral, meglátogattam híres intézetét. Nagyon örvendek, hogy a szegedi professzorok, köztük Szentgyörgyi professzor párisi látogatását most visszaadhattam Szegeden, sajnos, hogy csak pár napig maradhatok itt.

Végül a szegedi különlegességekről beszélt a párisi professzor:

— A tiszparti halászcserájában vacsoráztam tegnap este, halászlét ettem. Ajánlották már Párisban, hogyha egyszer a magyar Tisza mellé kerülök, el ne mulasszam a halászlét. Most aztán kipróbáltam; igazán kitűnően ízlett. Ma is azt fogok vacsorázni...

Raoul Anthony egy sereg szegedi specialitást visz magával, subán kívül vásárolt papucsot, kulacsot, halbicskát és paprikát is.

MEGKEZDŐDÖTT az ŐSZI KÖTÖTTÁRU újdonságoknak olcsó árúsítása LAMPEL és HEGYI cégnél

A DÉLMAGYARORSZÁG NOVELLAPÁLYÁZATA

Tanító

Egy hosszú hétig nem történt semmi. Csak nagyon nehéz volt ennek a hétnak minden napja. Istvánban mintha emésztő láz bujkált volna, a szeme égő karikás lett, türelmetlen. Ezen a napon, mikor délután négyóra felé elhatározta, hogy Barabásékhoz megy, már régen megérlelődött lelkében az az elhatározás is, hogy ma akár hogy is düllőre kell vinni a dolgot. Meg kell tudnia az igazat, akármilyen lesz is az. Ma van az utolsó óra amúgy is, holnap reggel Erzsike vizsgáznia megy. Ma van alkalom a bucsúzásra. Egész nap nyugtalanul csak azt várta, hogy már ott lehessen.

Ma beszélnie kell vele, ma meg kell találja! Hiszen nem vonulhat el mindég előle... Igaz, hogy egy hét óta nagyon udvariasan, tapintatosan, de mindig ezt tette. Egy hét óta alig látta. Még ezt az egyetlen reménységét is elveszi. Pedig mennyit sóvárog az arca után álmotlan, lázas éjszakákon. István szívében már végtelenné nőtt a fájdalom. Órákig töprengett a miértén olyan munkával, mintha a világ minden bölcsesége omlott volna össze és neki kellene ez alatt az utolsó két hét alatt felépíteni. Hiszen felépítendő egyetlen perc alatt is, amíg egy csók tart, de éppen ez a csók van olyan elérhetetlen messzeségben...

Amíg lépegetett fel a veranda lépcsőjén, meglátta Pírikét. Ott ült a diványon és segített Erzsikének a leckéjében. De István úgy érezte, az Erzsike hamiskodó mosolygó arcáról is ezt vette észre, hogy egy perccel előbb még róla folyt a

szó. Ez a gondolat felvillanyozta. Egő arccal várta, hogy talán Pírike szól egy szót, melyben ő megkapaszkodhatik. Hátha, hátha. Türelmetlenségében szerette volna megragadni Píri kezét és megcsókolgatva kérni, hogy ne legyen már hozzá olyan kegyetlen. Ettől a gondolatától nem bírt szabadulni még akkor sem, mikor köszöntés után könyvet vett a kezébe és elkezdett magyarázni. Píri közömbösen ült a diványon, figyelve hallgatta István szavait. István úgy érezte, hogy minden szavát, minden mozdulatát bírálva nézi.

Erzsikének nem sok kedve volt tanulni, mindig közbeszólt, látszott, hogy nincs ott a gondolata.

— De Erzsike, hiszen holnap vizsga lesz, figyeljen egy kicsit jobban, fakadt ki türelmetlenül István, aki maga sem bírt igazán arra gondolni, amit magyarázott. Mert arra várt, hogy valahogyan egy pillanatra együtt maradhat Pírikével és akkor elmond neki mindent. Oh, ha úgy el tudná mondani ami a szívébe van írva. De miért nem tudja elmondani. Talán ez a gyáva félszesség nevetséges benne?

— Nem is képzeli Jaczkó ur, hogy mennyire félek a holnapi vizsgától. Nem tudok semmit, azaz, hogy most tudok mindent, mert megtanultam, de holnap nem fogok tudni ott egy szót sem... — És hamisan nevezetett, kissé erőltetett kétségbeesett arccal.

— Ugyan, hogy lehet így beszélni, — pattant fel István.

— Nem tehetek róla, ha annyira drukkolok, tudja mit, ne tanuljunk már többet, úgy sem használ semmit.

— Erzsike, rendes légy, szólj rá Píri. Majd én kiemegek, hogy ne zavarjalak, de azért csak tanuljatok rendesen.

Felkelt és lement az udvarba, rendes ny léptekkel tűnt el a kert felé. István hosszan nézett utána. Ha nem szeretne...

annyra, nem volna gondja, de ez a végtelen szerelem, amelynek törékeny edényét még csak alig bírja tartani, ha összetörik, a szíve törik össze.

Más könyvet vett a kezébe, pedig érezte, hogy nem tud már magyarázni. Erzsike felugrott és megfogta a könyvet.

— Nem akarok már többet tanulni, adja ide, majd elrakom, aztán beszélgetünk.

De István már kinyitotta a könyvet... Ott, ahol a lapok szétnyíltak, egy levél volt. Erzsike már nem tudta a kezéből elkapni. Önkénytelenül kíváncsian nézte meg a címzést és a megszólítás a szemébe ötlött:

„Édes Pírikém!“

Erzsike újra a levél után kapott, de olyan erősen fogta, hogy szinte összegyűrte. Fehéren, mint a fal meredt rá, hogy a kislány szinte megijedt tőle. Mi ez? Mint egy vizsgálóbíró kérdezte:

— Hogy került ide ez a levél?

— Ez, ez a Píri levele. En írtam...

— Nem igaz, ez nem a maga írása Erzsike, mért hazudik?

A lányka lehajtotta a fejét:

— Píri mondta, hogy szerelmes levelet kapott... És én olvasni akartam... Kivettem a levelet közül...

— Píri ezt megengedte?

— Nem engedte, de én szerettem volna olvasni... Mert én még sohasem olvastam... — Ijedten nézte, hogy a tanítója mennyire kikelt magából... Csakugyan nem jót csinált... Mintha jóvá akarná tenni, könyörgve kérte: — Nem olvastam még el, ne haragudjon Jaczkó ur... Féltéken tette hozzá Pista, ahogyan még kisebb korában becézve szólította. De úgy látszik, a könyörgő hang most István izzó lelkére úgy csapott le, mint kegyetlen ostorcsapás. Csak nehezen tudott erőt venni izgatottságán.

— Erzsike! Ezt a levelet vissza kell adni Píri-